

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek.

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. GRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 58. szám.

Péntek, márc. 12.

A szerb válasz.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, március 11.

A szerb bonyodalom még mindig elő-
térben áll.

Tegnap ugyan megtörtént az orosz
közbelépésre a monarchia legutóbbi jegy-
zékére adott szerb válasz közzététele, ez
a jegyzék azonban legfőleg ravasz diplomá-
ciai okmány, más semmi.

Ha akarom vembes, ha akarom nem
hemves, mondja a kis jegyzék minden
sora és szava s igazán mindent elkövetett
abban a szerb kormány oly irányban,
hogy a kecske is jóllakják, meg a káposzta
is megmaradjon.

Tehát — mintha csak Ignatjev fogal-
mazta volna azt a választ — Szerbia nem
követel semmit Magyarország-Ausztriától,
de azért fenntartja minden követelését.
Aki ezt nem érti meg, tanulmányozza a
kör négyszögösítését.

Szerbia azért nem követel — és csak
ezuttal! — semmit Magyarország-Ausztriá-
tól, mert rájött, hogy a bosnyák annexió
tisztán európai ügy s mert ő most Európá-
hoz főlebbed, ettől várva jogos igénye
kielégítését.

A szerb választ a monarchia nem fogja
elfogadni végleges válasznak, mert nincs
benne egy szó sem a leszerelésről, már
pedig a fölfegyverkezett kis országgal nem
fog Magyarország és Ausztria szóba állani,
különösen mikor minden mellékkörülmény
arra vall, hogy Szerbia nem akarja komo-
lyan a békét, hanem csak taktikázik, erő-
síti magát s lesi az alkalmas pillanatot, a
mikor háborút kezdhet.

Maga Pasics — a válasz után — nyil-
tan kijelentette tegnap, hogy Szerbiára
nézve nem volna hátrány, ha ez a kérdés
akár évekig húzódna. Mentül később in-
tézik el, annál több időt nyer Szerbia
arra, hogy a döntő pillanatra elkészüljön.
Szerbia nem kapitulált Magyarország-
Ausztria előtt és ezt nem is fogja megtenni
mindaddig, míg Oroszország őszinte támo-
gatására számíthat.

Aki a diplomáciai, valamint a kor-
mányzati körök véleményét ismeri, az tudja,
hogy Magyarország és Ausztria nem fogja
bevárni Szerbia kedvéért, a neki alkalmas
időt, hanem energikusan követeli, hogy
Szerbia, ha csakugyan és komolyan békés
szándékai vannak, minél előbb szereljen le.

Erre természetszerűleg szükség is van,
mert egy fegyverkezett állam békés szándé-
kaiban nem lehet hinni, másrészt mert
monarchiánk sem állhat hadi készülét-
ben addig, amíg Szerbiának tetszik.
Ez olyan teher, amelynél maga a háboru
is előnyösebb, mert a háboru véget ér, —
még pedig modern államokban manapság
rövidesen — míg a fölfegyverkezett álla-
pot hosszú időnkig eltarthat. Ezt nem bírja
ki ugyan Szerbia sem, de annál vesze-
delmesebb a helyzet, mert végre a föl-
fegyverkezett állapot sulya elkerülhetlenül
háborura kényszerítene Szerbiát.

Magyarország és Ausztria tehát nem
lesz megelégedve és nem lesz megelégedve
mindaddig, míg Szerbia minden kétséget
és félremagyarázást kizárólag le nem mond
a bosnyák annexióhoz jogtalanul kapcsolt
bármily igényéről s le nem szereli hadi-
készülődéseit. Ne feledje el a szerb nép,
hogy ez a saját jól felfogott érdeke is.

A gazdasági oktatás.

— Néhány szó mezőgazdasági ismereteink fejlesztéséről,
kapcsolatba hozva a gazdasági népoktatással. —
(Két közlemény.)

Ma ha hazánk közgazdasági kérdéseit néz-
zük, a mezőgazdasági ismereteink fejlesztésének
jegyében állunk, mivel a legkiválóbb kormány-
és szakférfiaink vállvetett működése oda irányul,
hogy a mezőgazdasági tudás, ismeret bővüljön és
ezáltal a mezőgazdaság azon fokra jusson, amely,
tekintve hazánkat, mint agrárállamot — szük-
séges is.

Es ez a helyes, mivel mezőgazdasági hala-
dásunk rugója a tudás, amely képessé tesz a
jónak és helyesnek nemcsak megértésére, hanem
követésére is.

A gazdák már néhány éve nem jutottak
elegendő jövedelemhez, belátva azt, hogy az ég-
hajlati viszonyok mostohaságán kívül a saját
tudatlanságuk is az oka ennek, így most észlel-
hető azon mozgalom, hogy minden utat és mó-
dot megragadnak arra nézve, hogy boldogulha-
sanak; tanácsot elfogadnak, agitálásnak engedve
gazdakörre csoportosulnak és vezetőt keresnek.

Ma a jegyzők, a papok, a tanítók vannak
megbízva a nép gazdasági vezetésével, kiknek mű-
ködéséhez szó nem fér ugyan, de el lévén fog-
lalva a saját körükhöz tartó munkákkal, és nem
képzett gazdák, tőlük nem várható és követel-
hető, hogy a fokozottabb tevékenységnek meg-
felelheszenek.

A téli népies gazdasági előadások a nép-
könyvtárak, a szaktanári kiszállások együttevén
nem elegendők akkor, midőn célunk a gazdasági
ismereteknek fokozatosabb fejlesztése és az ez-
zel járó gazdasági fejlődésünknek annyira kívá-
natos előmozdítása.

Szerény véleményem szerint, ha mezőgaz-
daságunkat fejleszteni akarjuk, első sorban oly
organizációról kell gondoskodnunk, amely közvet-
lenül minden más közvetítő kizárásával rend-
szereken oktassa és vezesse úgy az egyes gaz-
dákat, mint az eggyé tömörült gazdaköröket, sőt
még azt mondhatom, hogy ezen helyesen szer-
vezett organizáció révén védhetjük a közvagyon-
t és annak vezetését és kezelését helyesebb irányba
terelhetjük.

Mert bár nem kicsinylendő a népies gazda-
sági előadások, a terjesztett népies gazdasági
olvasmányok oktató hatása, a nép azonban mind-
ezáltal az ott tanultak gyakorlati alkalmazásánál
utmutatóra, vezetőre szorul mindaddig, míg az
új módot el nem tanulja, el nem sajátította, míg
az ugyszóval a köztudatba át nem ment; sőt
ezen vezetés állandósítandó is, mivel a fejlődés
minden egyes fokain fokozottabb mértékben szük-
séges az utmutatás.

A gazdasági ismétlő iskolákról szóló reform-
tervezet csak úgy lehet a minden igényeknek
megfelelő igazán korszakos reform, ha ele kap-
csolatosan a felnőttek, tehát maguknak a gazdak-
nak oktatása és gyakorlati vezetése is meg-
oldatik.

Hazánk agrár jellegű állam és földmivelését
tulzárnyalja a közvetlen nyugat is úgy a termés-
nagságra, mint belterjességre. Ha ezen visszas-
állapot, ezen elmaradottságunkat megszüntetni
akarjuk, azt úgy érhetjük el szerintem legjobban
és leggyorsabban, ha nemcsak azok gazdasági
oktatását vesszük kezünkbe, kiknek nagyrésze
majd egy évtized múlva jön azon helyzetbe, hogy
a gazdaság vezetésére befolyást gyakorolhasson,

mert ne feledjük, az újításnak nem csak barátai,
de ellenségei is lesznek feles számmal; hanem
azoknak oktatását és vezetését is megoldjuk, kik
jelenleg vezetik gazdaságaikat, kiknek nagyrésze
nemcsak válsággal küzd, de tanulni akar és
haladni szeretne.

Első lépésnek mindenesetre a rendszeres
gazdasági iskoláztatást kell tartanunk, de vajjon
nem-e lehetne vele kapcsolatba hozni a gazdák
oktatását és vezetését?

A cél érdekében a rendszeres gazdasági
iskoláztatásnál elvnek kell elfogadni azt, hogy a
tanzáságok vezetői arra hivatott elméletileg
és gyakorlatilag képzett gazdák lennének és nem
képesített tanítók.

Ma, midőn a gazdasági állás fojton fogy
és máris sok az állás nélküli gazdasági, a gazda-
sági akadémiák pedig el nem helyezhető mérték-
ben ontják évről-évre a tanult gazdákat, méltá-
nyos tehát, hogy a tanult gazdák tudásuk
érvényesítésére és tovább adására alkalom nyíljon,
és a nép gazdasági oktatásánál ez nemcsak
lehetséges, de egyedüli célhoz veze ő is.

Egy új m. kir. szaktanító képző-intézet fel-
állítására főlegesen, elegendő képesített nyerne a
gazdasági akadémiákon, hol még igen üdvös lenne
a gazdasági kertészetet fokozatosabban tani-
tani, mivel az öntözéssel kapcsolatos gazdasági
kerteszet terjesztése a nép körében felette
kívánatos.

A gazdasági népiskola vezetője feltétlenül
kellő elméleti és gyakorlati képzettségű gazda
legyen már most kezdettől fogva legalább az
önálló gazdasági népiskoláknál, kik mellé az
egyéb tárgyak tanítására, mint segéd elemi is-
kolai tanító vagy tanítónő lenne beosztva, kik
így képesítést nyerhetnének most eleinte arra
nézve, hogy a kisebb fokozatu gazdasági nép-
iskolák vezetői lennének.

Véleményem szerint az önálló gazdasági
népiskola felállításánál a leghelyesebb kezdet az
lenne, ha a járási szerkezkedést tartanánk szem
előtt és pedig olyan formán, hogy lehetőleg a
járási központokban szerveztetne népies nagyobb
mintagazdaság, rajta az önálló gazdasági iskolával.

Páll Béla,
uradalmi intéző.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-
tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére
minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig dalutan.
Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is.
Vidéki hölgyek részére minden nap délelőn qőzfürdő. A
kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyest-
let ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van
mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapo-
kon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagyberekereki munkásqimná-
ziuma március havi előadásának sorrendje a következő:
Március 12. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Gazda-
sági földrajz.

Március 17. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Mű-
történet.

Március 19. 8-9-ig Iörténelem, 9-10-ig Vegytan.

Március 24. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Elektro-
technika.

Március 26. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Vegytan.

Március 31. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Elektrotechn.

Március 14. A tüzoltó-szövetség közgyűlése d. e. 10 órakor
a főispáni kisteremben.

Március 25. A nagyberekereki önkéntes tüzoltótestület
közgyűlése.

— Személyi hir. Botka Béla főispán ma
Bielek Antal tb megyei főjegyző és Krumen-
acker Ferenc számtanácsos kíséretében Per-
jámosra utazott, ahol vizsgálatot tart a fő-
szolgabírói hivatalnál. A főispán valószínűleg
már holnap visszaérkezik Nagybecskerekre.

— Március 15-ike. A közeledő március
idusának megünneplésére nagyban folynak nálunk
az előkészületek. A nagyberekereki márciusi
ünnepségeknek egyik legkiemelkedőbb része a

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a „Szent István-sör” MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

kultúregyesület márciusi ünnepélye lesz a színházban, ahol már próbát tartottak az előadandó márciusi daraból s a próba egy kiválóan szép estére enged következtetni. Az előadásra a jegyek már mind el keltek s még néhány négy koronás páholyjegy kapható Mangoldnál. De ezek kiváltásával is sietni kell, mert azután semmiféle jegy sem lesz kapható.

Az egyesület a vasárnap márciusi ünnepély főpróbáját holnap, szombaton délután 6 órakor tartja a színházban, amely alkalommal az iskolák növendékeinek mutatja be a darabot, de a színházi biztonságra való tekintettel az előadáson csak a felsőbb osztályú növendékek vehetnek részt. Az egyesület ez irányban ma meg is keresi az intézetek igazgatóságait.

Magyarított színtén szép márciusi ünnepély lesz március 15-ikén. Az ünnepet az ottani agilis polgári olvasókör rendezi a következő sorrenddel: 1. Reggel 8 órakor istentisztelet a templomban. 2. Kivonulás a Kossuth-szoborhoz s a Szózat elneklése. 3. Megnyitó beszéd Tartja: Baráth Imre. 4. Induló. Éneklés a vegyes gyermekkar. 5. Talpra magyar. Szavalja: Juhász István. 6. Talpra magyar. Éneklés a vegyes gyermekkar. 7. Ünnepi beszéd. Tartja: Balogh Károly. 8. Március 15. Szavalja: Raffay Pál. 9. A Kossuth-szobor megkoszorúzása. D. Bodó Mátyas olvasókör elnök által. 10. Kossuth Lajos. Éneklés a vegyes gyermekkar. 11. Csanki Péter öreg 48-as honvéd, elszavalja Kossuth Lajosnak a kápolnai csataterén elhullott honvédek fölötti imáját és az ország határán mondott bucsuját. 12. Himnusz elneklése. Este 8 órakor a községi nagyvendéglőben táncvigalom lesz.

A szabad iskolából. A kultúregyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában ma este 8-9-ig dr. Vinczehidny Ernő megyei főjegyző folytatja művészettörténeti előadásait. 9-10-ig dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár gazdasági földrajzi előadásainak folytatásaképpen az osztrák és magyar birodalomról fog szabad előadást tartani. Es pedig: 1. A két monarchia európai helyzete. 2. Felső- és klimaviszonyai. 3. Nemzetiségeinek eloszlása. 4. A monarchiának, mint gazdasági egységnek, termelés, ipar és kereskedelmi viszonyai. — Ezenkívül még két gazdasági földrajzi előadás lesz, amelyen az előadó külön Magyarországot fogja tárgyalni.

A városi vízvezeték ügye. Nagybecskerek város tanácsa holnap délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen a tanács dr. Perisics Zoltán polgármester előterjesztésére foglalkozni fog Forbát Imre műegyetemi tanárnak a vízvezeték építésére vonatkozó legutóbbi levelével s ezzel kapcsolatosan a Nagybecskereken létesítendő vízvezeték ügyével is.

A kövezési bizottság ülése. Nagybecskerek város kövezési bizottsága ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésen hozott fontosabb határozatokat lapunk holnapi számában közöljük.

A kultúregyesület vidéki tanfolyamai. A torontali kultúregyesület vidéki tanfolyamai közül legutóbb Szécsénfalván volt a záróvizsgálata. Itt a kultúregyesület képviselőjében dr. Ürményi Sándor járási főbíró vett részt a vizsgán, amely alkalommal szép eredményt konstataált, ami fölött elismerését fejezte ki a tanfolyamvezető Steibl Ferenc tanítónak buzgólkodásáért.

A gazdasági felügyelőség köréből. A m. kir. földmívelési miniszter a nagybecskereki m. kir. gazdasági felügyelőség vezetőjét, Siербán Viktor m. kir. gazdasági segédfelügyelőt a szolgálat érdekében Temesvárra helyezte át és ennélfogva a fentemlített felügyelőség vezetésével Gáspár Ernő m. kir. gazdasági segédfelügyelőt bízta meg.

A városi színház tűzbiztonsága. Sok szomorú és már ezrek életébe került példa mutatja, hogy nyilvános, különösen pedig a szórakozás helyéül emelt épületeknél mennyire kell ügyelni a tűzbiztonságra. Annak idején, mikor egymásután fordult elő néhány nagyobb színházi tűzkatasztrófa, sok szó esett a városi közgyűléseken arról, hogy gondoskodni kell a mi kis tűzveszélyes színházunk tűzbiztonságáról is. A város, a sajnós korlátolt lehetőséghez mérten, eleget is tett ezeknek a követeléseknek, vészkiállításokat törtétt a páholyfolyosókból és az emeleti helyekről, azonkívül egyéb óvintézkedéseket is tett. A tűzoltóparancsnokság is minden lehető intézkedést megtett és megtesz, hogy a közönség személybiztonsága érdekében, így most legutóbb is egy újabb intézkedéssel igyekszik növelni a tűzbiztonságot a városi színháznál. Ez az intézkedés abból áll, hogy a földszinti ülőhelyek alatt csővezetékkel létesít, amely a jobb első

páholy alatt végződik s szükség esetén csak fel kell csavarni a csővezetékét, hogy az oltáshoz kellő mennyiségű víz álljon rendelkezésre. Ezzel azonban nem szabad megállani a biztonsági intézkedésekkel, mert a mi színházunk voltaképpen olyan, hogy istenkísértés benne előadásokat tartani. Nem szabad például megengedni, hogy az igazgató pótszékeket állítson föl, továbbá a kijáratok ajtóit okvetlenül kifelé nyíló ajtókkal kell fölcserélni. Ezeket az elemi óvintézkedéseket semmiesetre sem szabad elmulasztani, mert katasztrófa esetén a rettenetes felelősség kizárólag a hatóságokat terheli.

Temetés. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Waltrich János nagybecskereki polgári iskolai tanár neje, szül. Kiss Margit tegnap 25 éves korában meghalt. A korán elhunyt fiatal asszonyt ma délután temették el nagy részvét mellett a Korona-utcai gyászházból. A gyászszertartáson, mely délután 4 órakor volt, részt vett a polgári és felső kereskedelmi iskola tanári kara is. A gyászszertartás végeztével a koszorúktól borított koporsót a halottas kocsira tették s kivitték a róm. kath. temetőbe, ahol az elhunytat örök nyugalomra helyezték. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak, úgy a maguk, valamint rokonaik nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett hitves, anya, unoka és unokahug Waltrich Jánosné szül. Kiss Margit nyugalmazott állami tanítónő folyó évi március hó 11-én hosszas szenvedés után, életének 25-ik, boldog házasságának 3-ik évében, a halotti szentségek áhitatos felvétele után jobblétre szenderült. A drága halottnak hült tetemei folyó évi március hó 12-én délután 4 órakor fognak a gyászházból (Korona-utca 15. sz.) a beszentelés után a róm. kath. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi március hó 13-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli római kath. plébánia-templomban bemutatattani. Nagybecskerek, 1909. március hó 11-én. Áldás és béke lengjen porai felett! Waltrich János férje. Waltrich Katinka leánya. Özv. Gergeyné Nacsá Anasztázia nagyanyja. Gergey Erzsébet nagynénje.

Pro Calabria. A szicíliai földrengés károsultjai részére indított gyűjtés eredménye február 19-től március hó 3-ig a következő:

Schlegel Károly tanító gyűjtése (Szerbelemér) 5— korona, Zacher Miksa gyűjtése (Glogon) 2370, Torontálsziget község 20—, Radonics Gyula gyűjtése (Alibunár) 9—, Nagybecskerek város 200—, dr. Nagy Dezső gyűjtése 16—, Helybeli róm. kath. teológus gyűjtése 10—, Dobricza község 10—, Novakov Bogdán tanító gyűjtése (Kismargita) 24—, Czernyai olvasókör gyűjtése 10—, Klobucharich gyűjtése (Rudna) 3750, Majdán körjegyző gyűjtése 1530, Perlasz község 20—, Lukácsfalva község 10—, Pejics Milos gyűjtése (Karlova) 550, Borcsa község 25—, Keviszöllös gyűjtése 20—, Tóth Béláné gyűjtése (Feketető) 1540, Nagybecskereki népbank 50—, Atléta-klub báljának tisztá jövedelme 150—, Torontálszécsány község 25—, Peska Valér isk. gyűjtése (Dolova) 314, Tolvádia község 20—, Schwarcz János gyűjtése (Párdány) 1034, Nikola Mihály (Pészak) isk. gyűjtése 478, Csolakovics Gregor gyűjtése (Klári) 13—, dr. Kovács Dezső kincstári alügyész (Nagybecskerek) 2—, Rása György (Nagytorák) gyűjtése 240, Bontilovics Gusztáv (Ozora) tantestület és iskola gyűjtése 2109, Hatz Elek gyűjtése (Jázova) 15—, Partilla Géza 5—, Jázova község 5—, Mihályi Sándor tanító gyűjtése (Aracs) 450, Szentjános gyűjtése 1540, Punik Mihály gör. kel. lelkész gyűjtése (Szentpéter) 2720, Dána János (Nagyösz) 6—, Dumics Dusan (Nagyág) gyűjtése 20—, Defferd Peter gyűjtése 3—, Balán Andrei gyűjtése (Nagykomlós) 6—, Birg Péter gyűjtése (Györgyháza) 10—, Hanzman János gyűjtése (Istvánvölgy) 1328, dr. Haidegger Lajos 5—, Rudolfsnád község 20—, Csobán Tivadar gyűjtése (Végszentmihály) 1450, Végszentmihály község 20—, Bontilovics Gusztáv 1—, Kamenkovics Sándor gör. kel. plébános gyűjtése (Bótos) 26—, Stojkovits Maden tanító gyűjtése (Orlová) 378, Szerbpadé község 40— és gyűjtése 1680, Nákófalva gyűjtése 4140, Bóka község 50—, Kirchner Ferenc gyűjtése (Rudolfsnád) 2—, Ferch Rezső gyűjtése (Rudolfsnád) 1240, Ref. lelkész (Torontálvásárhely) gyűjtése 580, Uri Péter gyűjtése (Zsombolya) 230, Gör. kel. hitközség gyűjtése (Bánlak) 360, Hertelendy Ferenc gyűjtése 13—, Ujvár község 20—, Uzbasich Gáspár gyűjtése (Csene) 2740, dr. Neumann Gyula (Érnesztháza) 2—, Bósz Ede (Zsombolya) 2—, Wagner Mihály gyűjtése (Itvarnok) 1640, Jankahid község 20—, Karlova község 20—, Kumán község 20—, Beodra község 20—, Torda gazd. kör gyűjtése 650, Jankovics Szilárd gyűjtése 10—, Melenceze község 20—, Schlesinger Izidor gyűjtése és izr. hitközség 44—, Aracs község 20— és gyűjtése 1640, Beodra község

gyűjtése 7—, Szekulics Száva gyűjtése (Kumán) 2180, Törökbecse község 20—, Torontálorda község 10— és gyűjtése 4—, Tarras község 10—, Junker 1—, Botka Béla főispán 10—, Nagybecskereki takaré- és előlegegyet 200—, Molics Henrik (Bégaszentgyörgy) 520, Franz J. L. 20—, Kokits A. F. 3—, Mangold H. 2—, Franz J. L.-né 2—, Petru Tyra gyűjtése (Kistörök) 550, Vörös-kereszt egyet helybeli fiókja 20—, Steinitzer Géza 50—, dr. Szlammer Agost gyűjtése 1320, Horváthy Ferenc gyűjtése 4—, Megyesy Caesar gyűjtése (Tótaradác) 2360, Tótaradác község adomány 15—, Hunyár Károly gyűjtése 829, Bezdán József r. k. plébános gyűjtése 4650, Reitter Ignác gyűjtése (Törökbecse) 10—, Románpetre község 100— és gyűjtése 4770, Nyerő község 30—, Retzler István 2—, Marschang Miklós gyűjtése (N.-Teremia) 14—, Munnpar János (Offszentca) 1—, Gyulvezán János tanító gyűjtése (Oregfalva) 2 kor. 14 fillér, dr. Kovács Károly törvényszéki bíró 2—, Nagybecskereki takarékpénztár 50—, Nagybecskereki Lloyd-társulat 20—, és gyűjtése 1320, Temmer Salamon 5—, Oldal Antal 10—, Jankó Agoston 20—, Krämer Mihály gyűjtése (Surján) 3—, Hatz József gyűjtése (Surján) 369, Bóka község gyűjtése 2290, Jovanov Dusan gyűjtése (Csóka) 2353, Ivánda község és gyűjtése 2340, Valkány község gyűjtése 11—, Barth Károly gyűjtése (Bánlak) 690, Barbuleszku M. gyűjtése (Pészak) 734, Járosi Pál iskolai gyűjtése (Csatád) 12—, Drndarszky Kálmán isk. gyűjtése (Szeferin) 1320, Torontálmás község 10—, Juhász József (Nagyszentmiklós) 44, Klein István isk. igazgató gyűjtése (Németecska) 2311, Iskolai gyűjtés (Basahid) 176, Oroszlamosi gör. kel. isk. Czvein Zsvoin gyűjtése 140, Görög keleti szerb iskola gyűjtése (Fény) 2 korona, Török Henrik iskolai gyűjtése 4 korona 19 fillér, Tiszahegyes gyűjtése 2770, Tiszahegyes község 40—, Nedelykov János tanító isk. gyűjtése (Bolgártelep) 926, Melencezei takarékpénztár 30—, és gyűjtése 10—, Kellner József gyűjtése (Nagybecskerek) 11—, Nagybecskereki felső keresk. iskola gyűjtése 1326, Zsiros József (Módos) 10—, Probst István (Torontálszécsány) 10—, Földmívelő kör (Hertelendyfalva) 20—, Állami el. isk. tantestület (Öcsanád) 7—, Kaszapinovic Vitályos g. k. lelkész gyűjtése (Dobricza) 926, Perjámos község 50—, Kaip Mátyas gyűjtése (Pusztaráros) 455, Porsé Vilmos iskola gyűjtése (Beresztócz) 754, Zsombolya község 15—, és gyűjtése 5240, Izraelita tantestület (Nagyszentmiklós) gyűjtése 27—, Dinyás község 20— és gyűjtése 10—, Lambrin Dusan tanító gyűjtése (Ilánca) 734, G. k. lelkész hivatal gyűjtése (Fény) 390 korona.

A mezőgazdák érdekelni fogja, hogy az utóbbi két évben az impregnált répamag körül keletkezett vita és a szakasjtóban fejlődött tollharc jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a pártnak győzelmével végződött, mely az impregnált répamag termelés hazájában, Quedlinburgban (Észak-Németország) gazdák és kereskedők kívánságára „Répamagot Impregnáló Vállalat” létesült Waegener és Társa cég alatt, ahol bizonyos illeték ellenében úgy gazdák, mint kereskedők impregnáltatják répamagjaikat. Ezen a mezőgazdaságra fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint halljuk, rendkívül igénybe van véve. Így tehát a gyakorlat ismét rácafolta a hivatalos, szürke teoriára és az a tudomány, mely az impregnálás ellen agitált, csődött mondott. Hogyan is mondta boldogult Pulszky: „A kutya ugat, a karaván halad.”

Az ügyvédi kamarából. A temesvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Hódy Antal Pancsova székhellyel az ügyvédek lajstromába folytatólag fölvetetett, dr. Kaszapinovic Svzetisláv más kamara területére történt elköltözés folytán töröltetett, dr. Mihajlovics István alibunári ügyvéd pedig a kamara fegyelmi bíróságának a Curia által jóváhagyott ítéletével ügyvédi gyakorlatát további intézkedésig fölfüggesztetett.

Vak tüzilárma. Ma délelőtt 11 órakor a toronyór tüzet jelzett. A jelzés szerint a tűznek a Temesvári-ut végén kellett volna lennie, szerencsére azonban nem volt semmi baj. Mindössze az történt, hogy az országoton tanyázó cigányok a szokottnál nagyobb tüzet raktak s annak a füstje vezette félre a toronyórt s így a kivonult tűzoltóságnak nem is akadt dolga.

Vértudulások a Ferenc József-keserűvíz rendszeres használata mellett biztosan és rendkívül enyhe módon gyógyulnak. Mint rendszeres adag elegendő 1/2 pohár reggel éhgyomorral. Bevásárlásnál úgy a fűszerüzletekben, mint a gyógyszárakban kérjen határozottan „Ferenc József-keserűvizet.” 1909(3)2

Mindnyájunknak kell néha egy erősítőszert, mert a folytonos munka fárasztó. Kitiűő erősítő szertnek bizonyult a „Scott-féle Emulsió” mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszer-tárban kapható. (b)

— A **Liniment. Capsici comp.**, a **Horgony-Pain-Expeller** igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszuznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések minden fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkóránál, minő: a korela és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fill., 1 kor. 40 fill. és 2 kor. a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony”-védjegyre és Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 2-4-1

Irodalom.

* Az **Idő** című hetilap legújabb száma politikai tartalommal kibővítvé jelent meg. Politikai vezércikket Öreg politikus, verset Heltai Jenő, tárcát Kálmán Kornél, politikai kareolatot Pakots József és krónikát Ráspoly irt. Gáspárné Dávid Margit: Asszonyi szociológia, Radó Imre: A háboru, Nógrádi Pap Dezső: Csak hitegettel és Komáromi Kacz Endre Képzőművészeti kritikája teszi változatossá a lapot. A tartalmat „Nemzetiségeink”, Szezon, Idegen írók és közgazdasági rovat egészíti ki. Az **Idő** politikai és irodalmi hetilap felvére 6 koronáért rendelhető meg Péterfy Gyula szerkesztőtulajdonos címén: Felsőerdősor 32.

Törvénytörvény.

§ **Csávossy Gyula báró ügye.** Gudenus Béla báró a múlt év nyarán feljelentette Csávossy Gyula báró nagybirtokost, főrendiházi tagot, azzal vádolva, hogy Csávossy báró állítólag hamis esküt tett egy polgári perben, amelyet Gudenus báró folytatott le ellene. A polgári pört Gudenus báró azon a címen indította Csávossy báró ellen, hogy az öt gazdatisztnak fogadta fel, de utóbb nem engedte, hogy állását elfoglalja. Követelését 4800 koronára taksálta. A keresethez egy levél másolatát csatolta, mely Csávossy báró aláírásával volt ellátva. Csávossy esküt tett arra, hogy a levelet nem írta alá, sem az abban foglalt megállapodás nem jött létre. Ekkor Gudenus hamis eskü miatt tett feljelentést Csávossy báró ellen és felmutatta a nyomozat során az eredeti levelet, amelyen akkor a báró aláírásának nyoma sem volt. Kiderült, hogy az eredetinek feltüntetett levél csak fogalmazvány volt, de végleges megállapodás Csávossy báró és Gudenus között nem történt. Ez az ügy országszerte, de különösen a Délvidéken érthető érdeklődést keltett. A nagybecskereki törvénytörvény vizsgálóbírája behatóan foglalkozott az ügygel s végül mint azt annak idején megírtuk, a vizsgálóbíró az eljárást minden további vizsgálat nélkül megszüntette. Most a napokban azután végérvényes befejezést nyert az ügy, amennyiben a szegedi ítéletábla helyben hagyta a vizsgálóbíró és vádtanács azon egybehangzó határozatait, melyekkel Csávossy báró ellen vizsgálat mellőzésevel az eljárást megszüntette és a teljesen alaptalannak bizonyult feljelentést elutasította.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti táv.) A képviselőházban ma véget ért az adóreform vitája. Ma letárgyalták az utolsó adójavaslatot s ezzel az adóreform munkája tető alá került. A mai vita rövid volt és gyorsan ment és a tárgyalás szürkeségébe csak az a kis incidens vitt színt, hogy a miniszterelnököt a 38. szakaszánál egy módosítással szemben leszavazták. A kis leszavazásból persze nem lett baj s az adóreform befejeztével a képviselők zajos ovációkban részesítették a miniszterelnököt.

Az ülésen **Justh Gyula** elnökölt s az elnöki előterjesztések után nyomban rátertek a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Az általános részhez nem szólt hozzá senki. **Poónyi** és **Holló** ugyan feliratkoztak hozzá, de nem voltak jelen s így mindjárt áttértek a részletekre.

A szakaszok legtöbbjénél nem volt vita, egyik-másiknál azonban felszólt **Mezőfi Vilmos**, **Mérey Lajos**, **Szabó István** és **Wekerle Sándor**.

A 38-ik szakaszánál **Mérey Lajos** adott be egy módosító indílványt.

Wekerle Sándor miniszterelnök nem fogadja el a módosítást, azonban a Ház többsége **Wekerle**vel szemben elfogadja **Mérey Lajos** módosítását.

A többi szakaszokat azután változatlanul, vita nélkül elfogadták s ezzel a javaslatot részleteiben is letárgyalták.

A vita befejezése után **Wekerle Sándor** miniszterelnök megköszöni a Ház jóindulatát, mire a képviselők meleg ovációban részesítik a miniszterelnököt.

Ezzel az ünnepi akkorddal azután az ülés véget ért.

A politikai helyzet.

A bankbizottság ülése.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) A bankkérdésben kiküldött bizottság ma este folytatja szerdán megszakitott tanácskozását **Holló Lajos** határozati javaslata felett. Valószínű azonban, hogy a bizottság a tárgyalást ma sem fejezi be, miután sok függetlenségi szónok van feljegyezve szólásra.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt tegnap este értekezletet tartott, melynek tárgya az volt, hogy a párt kit küldjön ki a telepítési törvényjavaslat dolgában összeállítandó bizottságba. Az értekezlet eredménye nagy feltűnést kelt, mert a vezetőség részéről összeállított hivatalos listát egészen mellőzték s a bizottságba a **Holló-csoport** jelöltjeit küldték ki. Az eset élénk megbeszélés tárgyát képezi a politikusok között, de nem hiszik, hogy komolyabb következménye lenne.

A képviselőház szünete.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” ered. távirata.) A képviselőház hétfőn és kedden nem tart ülést, azután pedig a hátralevő egyes kisebb javaslatokat, majd pedig a kongrua-javaslatot fogja tárgyalni.

Popovics államtitkár Bécsben.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) **Popovics Sándor** államtitkár a jövő héten, kedden vagy szerdán Bécsbe utazik, hogy a magyar kormány képviselőiben részt vegyen azokon a tárgyalásokon, melyeket a közös pénzügyminiszteriumban a Törökországgal való megegyezés pénzügyi rendezése céljából fognak tartani. E mellett azonban bécsi jelentések szerint **Popovics** államtitkár fel fogja használni bécsi útját arra, hogy az osztrák miniszterelnökkel és pénzügyminiszterrel a bankkérdés, illetőleg a banktárgyalások dolgában is konferáljon.

A keleti események.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint a külügyminiszteriumban az a vélemény a szerb válaszjegyzékről, hogy miután az nem tartalmazza a leszerelésre vonatkozó kijelentést, Magyarország és Ausztria nem lehet abban a helyzetben, hogy Szerbiával a továbbiakra nézve tárgyalásokba bocsátkozzék. A válaszjegyzéket nagyjában ugyan kielégítőnek tartják, de nem tekinthetik véglegesnek. A külügyminiszterium egy kis időt be fog várni, amely idő alatt Szerbia a leszerelésre vonatkozó intézkedéseket megteheti, ha ez azonban nem történne meg, energikusabban lép fel ez irányban is. Mindazáltal remélik, hogy Szerbia módját fogja találni annak, hogy a leszerelés dolgában is visszavonulhasson.

Budapest, március 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) Mint Szalonikiból sürgönyzik, tegnap oda egy görög hajó érkezett, amely Szerbia részére szállítandó 160 láda hadiszert tartalmazott. A hajó egyelőre a kikötőben vesztegel.

Budapest, márc. 12. (A „**Torontál**” eredeti távirata.) Külföldi diplomáciai körökben a szerb válaszjegyzékről az a vé-

lemény, hogy bár Szerbia válaszával a válság felhői még nincsenek teljesen eloszlatva, de a háborus kilátások tetemesen csökkentek, a helyzet határozottan javult s mindenesetre nyitva áll az ut a béke biztosításához. Hiszik, hogy a béke biztosítása sikerülni is fog s a keleti válság kedvező és békés megoldást nyer.

Határidő-üzenet.

Budapest, márc. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	27 58
Buza (októberre)	22 66
Rozs (áprilisra)	20 82
Zab (áprilisra)	17 64
Tengeri (áprilisra)	15 12

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskerekben 1909. évi március hó 12-én megtartott het. vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	13 30 korona
kétszeres	"	7 50 "
rozsa	"	9 — "
árpa	"	8 — "
zab	"	7 60 "
kukorica	"	7 80 "
repce	"	14 — "
széna I.	"	10 — "
" II.	"	8 — "
szalma I.	"	5 — "
" II.	"	5 — "
burgonya 1 klgr.	"	10 — "
disznóhus I.	"	1 80 "
" II.	"	1 70 "
marhahus I. 1 klgr.	"	1 46 "
" II.	"	1 90 "
borjúhus I.	"	1 80 "
" II.	"	1 36 "
juhhus	"	1 04 "
zsir	"	1 60 "

Közügylések.

Március 11. A felsőtorontáli ármentesítő- és belvízszabályozó társulat közgyűlése.
Március 14. A Nagybecskereki Chevra-Kadisa közgyűlése.
Március 14. A torontálszécsányi hitelszövet. közgyűlése.
Március 18. A kiszombori segély-egylet és hitelszövetkezet közgyűlése.
Március 21. A jarkováci népbank r.-t. közgyűlése.
Április 4. A Sorger-féle Kömgsdorf-Albrechtsdorf és Gisenhami védgátat építő es földmívelő r.-t. közgyűlése.

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokoci) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 5 óra 45 p.
Szegedre: (mótorokoci) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

831/1908. sz.

Partos község előljáróságától.

Versenyárgyalási hirdetés.

Partos község előljárósága a község ház

melléképületeinek kiépítésebiztosítása céljából Partos község tanács-termében **f. évi március 29-én d. e. 9 óra-kor** tartandó versenyárgyalást hirdet.

A költségvetésileg előirányzott összeg 3688 kor. 32 fill., melynek 10%-a bánatpénz gyanánt jelzett napon délelőtt fél 9 óráig készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban a község pénztáránál leteendő.

Felhívtnak versenyezni óhajtok, hogy szabályszerűen kiállított és lepecsételt ajánlataikat a kitűzött napnak d. e. fél 9 óráig a község előljáróságánál annnyival is inkább adják be, mert a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Építkezési tervek, költségvetés és feltételek a községi hivatalban megtekinthetők. Partos, 1909. évi március hó 8-án.

252-3.2

Az előljáróság.

1080/1909. tkvi szám

255-1.1

Árverési hirdetés.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Handler Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Friedmann Alfréd nagybecskereki lakos javára 198 kor., 265 korona után 1906. évi augusztus hó 15-től 1907. évi június hó 5-ig, 135 korona után 1907. évi június hó 5-től 7%-os és 63 kor. után 1907. évi május 1-től járó 5%-os kamatai, 59 kor. 58 fill. és 18 korona 75 fillér már megállapított, 18 kor. 75 fill. jelenlegi s még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi 160. t.-cikk 114. §-a alapján és a 146. §-a értelmében Magda Péter botosi lakos ellen az ezen kir. jár. bíróság területén Bótos község határában fekvő és a botosi 2971. sz. t.ljvben foglalt:

1. 28. hrsz. 3⁵⁰⁰ h. I. o. szántóra 461 kor.;
2. 4 d. 28. hrsz. 1 h. I. o. szántóra 308 kor.;
3. 78. hrsz. 400 □-öl gyümölcsös-kertre 103 kor.;
4. 119. hrsz. 600 □-öl gyümölcsös-kertre 179 kor.;
5. 119. hrsz. 600 □-öl szőlőre 358 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli azzal, hogy a C. 1. alatt özv. Magda szül. Dimitrov Szmilka javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog érintetlen marad.

A nyilvános árverés Bótos község-házában **1909. évi jun. 11-ik (tizenegy) napjának délelőtti 9 órájkor** fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban, mint Bótos s a szomszédos község-házában kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. A kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alól nem fognak eladni.
2. Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez letenni s azt a vevő a vételár megfelelő %-áig kiegyenlíteni.

Perlasz, 1909. évi február hó 25.

Ats.
kir. jbiró.**HÁZELADÁS.**

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágításai s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.
35-x.28

1492/1909. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Jankahid nagyközségben megüresedett községi **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni szándékozót, hogy minősítésüket igazoló kérvényüket hozzám **f. évi március 31-ig** adják be. A választási határidőt később fogom kitűzni.

Javadalmazás: évi 1000 korona fix-fizetés, 50 kor. mint közgyám, 100 korona fűtési átalány, mely utóbbi azonban még törvényhatósági jóváhagyást igényel.

Továbbá az új község-ház elkészültekor egy szobából álló szabad lakás, addig pedig a kis iroda engedtetik át lakásul és meg nem határozott időre a végrehajtási illeték felerésze.

Nagybecskerek, 1909. évi március 6.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

249-3.2

Legfinomabb

Padló-lakkfesték Spritusfesték Olajfesték

256-6.1

nagyban és kicsinyben
kapható**Tolveth Frigyes**

fűszer-, csemege- és festék-kereskedésében
Nagybecskerek, Hunyadi-utca.
Telefon 63. sz. Telefon 63. sz.

Nyomdász-tanuló

azonnal felvétetik.

ÚJ BOR
literje 26 krajcár.dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

34-x.36

TAVASZI VETŐMAGVAK!**Lóheremag,****Lucernamag**

arankamentességre államilag ólomzárva.

Répamagvak

eredeti Guedlinburgi ólomzáralt zsákokban és egyéb magvak legjobb minőségben

beszerezhetők Temesváron, a**„Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezeténél“.****Ujonan épült Parklakás**

elegáns

4 szoba, előszoba és mellékhelyiségekkel
Villanyvilágítás! Külön bejárat!**Május hó 1-jétől kiadó.**

Amerika-városrész, Dr. MIHÁLOVITS Ödön úr villájával szemben. 146-x.4

WWWVVVV**MÉRLEGKÉPES****KÖNYVELŐ**elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.**GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,**

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.